Nr. 61. Anulu XXXI.

# GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a ese de 2 ori: Mercurea si Duminec'a, Fói'a, candu concodu ajutóriele. — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe ½ 3 fl. v. a. Tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu séu 3 galbini mon. sunatória.

Brasiovu 23|11 Augustu 1868.

Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie 6 cr. Taxa'a timbrala a 30 cr. de fiacare publicare.

MONARCHI'A AUSTRIACA

Transilvani'a.

## REPRESENTATIUNEA

archidiecesei de Alb'a Iulia adunata in sinodu.

### Sacratissima Maiestate

Cesareo-regia Apostolica!

Cu pré'nalt'a decisione emisa la 27 Febr a. c. V'ati induratu Maiestatea Vóstra a concede prea gratiosu, cá restaurarea scaunului archiepiscopu-mitropolitanu gr. cat. de Alb'a Iulia, ce prin mórtea nemitatului nostru archipastoriu Alecsandru St. Siulutiu devenise vacante, se se faca prin alegere, inse numai in casulu presente fara nici una consecintia pentru venitoriu, pre langa aprist'a sustienere a dreptului pré'naltu de denumire.

Maiestate!

Dreptulu de alegere este unu dreptu stravechiu alu bisericei nóstre, pre carele l'a avutu si mai inainte de a se uní cu biseric'a Romei, si la deprinsu si dela unire incóce totudéun'a, unu dreptu consactitu prin usu si recunoscutu prin legile patriei; acestu dreptu, ce nici odata n'a fostu trasu la indoiéla, nici odata nu s'a disputatu dela biseric'a nóstra, din contra totudéun'a fù recunoscutu de Augustii Antecesori si Maiestatei Vóstre si chiaru si de Maiestatea Vóstra C. R. Apostolica.

Clerulu si poporulu nostru se slipesce cu tóta caldor'a de acestu dreptu sacru, si finduca e de acesa firma convingere, cumca nu lovesce in dreptu'rile Maiestatice, pre cari Augustii Antecesori si Maiestatei Vóstre si le-au castigatu in decursulu timpuriloru cá regi Apostolici, cu omagiala aderintia, supunere si nemarginita incredere cutéza a Ve rogá, cá se Ve indurati prea gratiosu a sustiené biseric'a nóstra si pre venitoriu in acestu sacru dreptu alu seu.

In firma credintia cà fierbintea nóstra alipire catra acestu dreptu sacru alu bisericei nóstre va intempiná prea gratiós'a si parintésc'a consideratiune, cu omagiala aderinta remanemu pentru totudéun'a

Ai Maiestatei Vóstre C. R. Apostolice

Blasiu 11 Aug. 1868.

Celi mai credintiosi supusi:
Sinodulu generale alu archidiecesei mitropolitane gr. cat. de Alb'a Iuli'a.
Ioane M. Moldovanu m/p.,
prof., protonotariulu sinodului.

---

**Blasiu** 16 Aug. 1868.

Despre alegerea mitropolitului la 11 Augustu.

Multu am statu in cumpana, óre se scriu ceva despre alegerea nóstra dela 11 l. c., séu se nu scriu nimicu.

In urma considerarea momentositatei acelui lucru si ale graveloru lui armari me determinara a implini oficiulu de cronicariu prin acesta sapunere séca acelora template la alegere, — remanendu cá apretiarea meritória a fapteloru si lasateloru, aratarea autoriloru si a causeloru, statu ale celoru din lumina cetu si ale celoru din umbra, descrierea luptei cu tóta-amaretiunea ei si a invingerei se se faca intru alte timpure, in cari publicarea estoru feliu de lucrure se va poté fara periclu. —

In 9 la 5 óre ajunsera in Blasiu DD. comisari r. pentru actulu alegerei, Il. Sale Alecs. Dobra eppulu Lugosiului si Alecs. Bohetiulu capitanulu Naseudului, in drumu intempinati de una deputatione capitularia, ér' la intrare — fiinda unulu dintr'ensii archieren — primiti cu trasulu campanelor.

In diu'a acesa sosira si multi alegatori din archidiecesa, cari in data au inceputu a se consavatuí despre alegere. Se prevedea, cumca gherlanii voru precumpaní cu voturile loru. . . . . S'a desputatu, ce ar' fi de facutu? Toti erau convinsi, ca participarea loru nu se póte justificá nici intru unu modu. Ca densii au fostu si sunt desmembrati de catra archidiecesa, prin urmare nu se potu folosí mai multu de acele dreptate, cari le aveau cá archidiecesani. Deci unii erau de cugetu, cá se'i provocamu fratiesce a se retrage dela actulu alegerei, si candu acest'a nu ar' avé resultatulu doritu, se se dè protestu in contra amestecului acestui nedreptu in afacerile bisericei nóstre. Inse déca se procedea pana la estremulu acest'a, atunci raptur'a, ce s'ar fi escatu, se potea imputá blasiniloru; din causa'a acest'a ómenii s'au invoitu a se restrinse numai la provocari fratiesci si in casu, candu ei totu n'aru voi a se retrage cu totii, la nesuintí'a de a'i castigá pentru candidatii nostri.

In 10 demanéti'a mai toti alegatorii eran ací. Se a tienutu una conferentia sub presiediulu protopopului S. Balintu, notariu Ioane V. Rusu, protopopulu Sibiiului, in care vicariulu Fagarasiului Ioane Antonelli descriendu in colori vine starea bisericei nóstre arata, cumca Dea in cointelegere cu mai multi barbati din clerulu adunatu a pregatitu unu proiectu despre cele, ce aru fi a se face pentru salvarea bisericei nóstre, ce acelu proiectu se repórta la restaurarea autonomiei si a constitutiunei sinodali a bisericei nóstre; — ar' dorí cá proiectulu acel'a se se desbata din cuventu in cuventu intru acesta conferentia, si ce se va afla de bunu, se se propuna la sinodulu de alegere, carele se aduca conclase, respective se puna conditiunile de alegere pentru fiecariulu mitropolitu de Alb'a Iulia.

Proiectulu de conditiuni cetitu de d. Antonelli la pott'a conferentiei cuprindea urmatoriele 10 punete:

1. Deplina restaurare a autonomiei constitutiunali si sinodali a bisericei nóstre, precum a fostu ea inainte de ce s'ar fi alteratu prin maiestriele absolutismului.

2. Unirea cu Rom'a este numai dogmatica in cele 4 puncte.

3. Dependenti'a ierarchiei nóstre dela scaunulu Romei e numai cea provediuta in conciliulu dela Florenti'a.

4. Care membru alu bisericei nóstre ar' cutéza se apeleze in venitoriu la vreunu scaunu romano-catolicu, va fi trasu la judecata sinodale, fia elu de orice conditiune.

5. Sinodu 'si respica volienti'a intru acelo, cá sinodele alegatórie se fia compuse din clerici si laici.

6. Laicii in sinode se aiba votu decisivu in tóte, cari se reduca la administratiunea mosieloru, la instructiunea tenerimei.

7. La pertractarea cestiuniloru dogmatice si la cate suntu reservate ierarchiei laicii nu voru poté participá.

8. Sinodulu astepta, cá archipastoriulu ce se va alege, dupa chirotonire se adune mai antaiu sinodu din clerici spre a pregatí calea pentru eleptuirea celoru cuprinse in punctele 6 si 7 (separarea materieloru si respective anumirea celoru reservate pentru sinodulu preutiescu ?)

9. Jurisdictiunea scauneloru protopopesci e restaurata.

10. Toti membrii sinodului se obléga a observá strinsu aceste conditiuni la casu, candu ar' ajunge careva din ei mitropolitu séu episcopu, si a nu suferí odata cu capulu stirbarea ulteriora a drepturiloru bisericei nóstre, — a sustiené si speră pre archieren'u ce va luptá pentru autonomi'a bisericei nóstre.

Conditiunile aceste au fostu primite cu aplausu. Apoi cetindase un'a cate un'a si desbatendase au fostu acceptate de conferentia, carea decise asternerea loru la sinodu indata dupa constituire. — Conferenti'a s'a tienutu in catedral'a mitropolitana. —

Dupa amédi la 4 óre DD. comisari invitati de una deputatione intrara in catedrala, unde Il. Sa eppulu Dobra apuse si scopulu venirei si agendele dilei acesteia.

a) Alegerea unui protonotariu sinodale. Se alese I. M Moldovanu deputatulu corpului profesorescu.

b) Verificarea membriloru sinodului. —

Inchisiandase siedinti'a pre la 6½ óre ers se tienú una conferentia cu scopu de a dobendí cointelegere fratiésca intre archidiecesani si celi din diecesele surori, carea dură pana dupa 9 óre.

Eu nu potu descrie intrega decursulu acestei conferentie, pentruca pucinu am participatu la dens'a. (Se afla in osle publicate in Nr. tr. R.)

In demanéti'a dilei de 11 Aug: Il. Sa dn. eppu Dobra fù conduss la catedrala cu litia, unde dupa serbarea santei liturgie cu asistentia fórte numerósa tienú una cuventare de totu potrivita ocasiunei si impregiurariloru, intru cari se aflau ascultatorii, aratandu insusirile, ce se recera intru unu archieren alu bisericei nóstre: petrundere de adeverulu santei uniuni, loialitate catra imperatulu, amóre de natione si nevoientia de s'i vindecá dorerile, — apoi ne mangaiá dicundu ca s. scriptura, se sperama in Ddieu, carele schimba si muta. . . .

La 11 óre s'a inceputu sinodulu alegatoriu cu cetirea scrisorei prea inalte dela 24 Maiu pentru denumirea comisariiloru regesci — a rescriptului dela 6 Iuniu, prin carele capitululu se incunoscientiéza, ca Mai. Sa cu prea inalt'a determinatiune dela 27 Febr. a. c. s'a induratu a concede implinirea sceanului archidiecesei Albei Iuliane prin alegere „pre lunga aprista reservarea inaltului seu dreptu principescu de denumire si fara vreuna deducere de consecintia pentru venitoriu.“

Ordinatiunea ministeriale catra vicariulu capitularu — publicata si in Gazeta — s'a lustu de cunoscutu. —

Ací vicariulu Antonelli cere cuventu si sinodase pre catedra motivá conditiunile de alegere, cari le-am scrisu mai susu, si comendá sinodului primirea loru.

Dupa densulu indata luá cuventulu d. comisariu civile A. Bohetielu si premitiendu, ca vorbesce in cointelegere cu d. comisariu ecclesiasticu si numai pentru debilitatea organului acestuia dise, cumca sinodulu acest'a este conchiamatu curatu numai pentru alegere, — nu póte dara aduce lege, decisiuni, canóne, cá sinodele cele ordinarie. Candu s'ar abate intru ceva dela actulu alegerei: eo facto ar' deveni conventiculu, ce scrisori'a dlui Antonelli strapunendulise cu alalte acte o voru asterne la ministeriu.

Atunci se scolá protopopulu Bistrei S. Balinte si spunendu cele template in conferenti'a de eri inchisia: „Noi vremu a spune eppului nostru conditiunile, pre lunga cari 'lu alegemu. Deci propunu, cá conditiunile spuse de d. Antonelli in protocolulu sinodului alegatoriu de astadi se se petréca cá si decisiunea acestui sinodu.“

Cari cuvente ale dlui Balintu tóta adunarea le-a aprobatu. — (Va urmá.)

## Caus'a dotatiunei parochiei gr. cat. din Sibiiu.

Pre candu mai tôte parochiele gr. cat. din archidieces'a Albei Iuliei, plus minus, sunt'u dotate cu portiuni canonice din terenurile comune, chiaru si cele din fundulu regiu: singuru numai parochi'a gr. cat. din Sibiiu, fù cea mai nefericita in ast'a privintia; ea singura remase cu totulu lipsita de dotatiune din partea cetatiei. Din ast'a causa inca in 1858, se pusera pasii convenientiosi la inaltele locuri, pentru dotarea aceleia séu din partea cetatiei, séu din partea statului. Cererea data pentru dotatiunea acestei parochii fù motivata cu temeiuli destulu de fundate. Intre alte se adusera insinte si urmatóriele motive: ca parochulu gr. cat. alu Sibiiului inca face servitia cetatiei si statului, cá si parochii de alte confesiuni, elu inca sevarsesce functiuni spirituali totu gratuite, pre la spitalele cetatiei etc. si cu tôte aceste, pre candu parochii celoralalte confesiuni suntu provediuti cu dotatiuni; pre atunci singuru numai parochi'a gr. cat. a Sibiiului, carea numera poporenii cei mai seraci, — de si preste 1000 suflete — n'are chiaru nici una dotatiune, nici din partea cetatiei, nici dela statu, prin urmare, numai parochi'a gr. cat. a Sibiiului, se vede órecum esecutata si mai pucinu considerata. Ceea ce nu convine nici cu principiele constitutiunale, intrate degia in viétia, nici cu dreptates inasi, cu statu mai vertosu, cu catu cà poporenii gr. cat. cei seraci si cea mai mare parte dileri, inca contribuescu a proportiune la tôte greutatile publice, statu cu averea catu si cu ostesi.

Dupace acést'a causa trecù prin diverse fase de pertractare, in decursu de unu siru de ani, abia in anulu trecutu, se potù decide, insa intr'unu modu cu totulu nesatisfatu si neconcatatoriu pentru noi. Ca-ci inaltulu Gubernio regiu prin decretulu seu din 23 Augustu 1867 Nr. 15.928 pre bas'a unui rescriptu aulicu din 10 Maiu 1816 Nr. 1281, se afla indemnatu a respinge in principiu dotatiunea parochiei gr. cat. din Sibiiu, sub cuventulu: „ca fiindu parochi'a romano-cat. din Sibiiu dotata din partea cetatiei, in sensulu decretului mai susumentionatu, nu se póte estinde portiune canonica din partea cetatiei si pentru parochulu gr. cat.“ Noi suntemu de opiniune, ca la deciderea acestei cause, sr' fi trebuitu se se iè in cuventa consideratiune si impregiurarea, ca mai susu veneratulu rescriptu aulicu, opusu principiului de egalitate confesionale si prejuditiosu pentru confesiunea nóstra, s'a pusu sfara de valóre, prin legile constitutiunali mai nóue intrate degia in viétia, ba chiaru si prin legile ungaresci din 1848 art. XX §§ 2 si 3.

Cu tôte aceste, ne mai suridea inca sperantí'a, ca decisiunea guberniale, fiindu de a se insinitá spre aprobare la inaltulu ministeriu reg. ung. de cultu si invetisamentu, acel'asiu, din punctulu de vedere alu egolitatiei confesionale, in consunetu cu legile constitutiunali mai nóue, ba chiaru si cu susu citatulu art. XX §§ 2 si 3 din legile ungaresci, nu va sfá cu cale a o aprobá. Dar' preste asteptare ne insielarem si in ast'a unica sperantia a nóstra. Ca-ci inaltulu ministeriu de cultu si invetisamentu, prin emisalu seu din 3 Nov. 1867 Nr. 11736, aprobá susu veneat'a decisione guberniale.

Unu altu recursu substernutu in lun'a lui Faur u. c. deadreptulu la persón'a Esc. Sale dlui ministru reg. ung. de cultu si invetisamentu, dupa com intielesesemu inca nu avù o sórte mai favoratória pentru noi.

Déca inaltele locuri cu privire la deciderea causei nóstre s'a bassatu pre unu rescriptu aulicu dto. 10 Maiu 1816, fia-ne si nóue permisu, spre motivarea dreptei nóstre cereri, a ne provocá totu la decrete inalte de curte si inca mai vechi, si anume: a) la decretulu inaltei curti din 15 Iuniu 1759, prin carele se demanda, a se estinde numai decatu portiune canonica de 20 galete pentru parochii uniti; b) unu altu decretu imperatescu din 17 Aprile 1777, prin carele se dispune a se estinde portiune canonica pentru parochii uniti din terenulu comunale, si anume: in agrari, fenatie si vinei, dupa impregiurarile, séu in pretiu de 200 fl. R., séu in locurile mai de frunte de 300 fl. R.

Precum se vede din cele premise, caus'a dotatiunei parochiei nóstre, celei statu de serace, e deocamdata perduta, dar' totusi ne nutresce acea sperantia firma si convingere intima, ca nu e departe timpulu, candu, punendose in viétia respectarea principiului de egalitate si reciprocitate confesiunale, vomu fi fericiti a ne bucurá si noi de unu resultatu mai favoratoriu.

De acea credemu, ca ne implinimu numai o detoria facia cu importanti'a causei nóstre, chiaru si din punctu de vedere bisericescu, déca cu ast'a ocasiune, dorimu a strage asupra'i binevoitori'a atentiune a locuriloru mai inalte, si cu deosebire a Escelentiei Sale dlui ministru reg. ung. de cultu si invetisamentu.

Sibiiu in 28 Iuniu 1868.

Representantii'a bisericei gr. cat. din Sibiiu.

I. V. Rusu,
parochu Sibiiului gr. cat.

Pavelu Nedela, Stefanu Suciu, Ioane Pandria, Ioane Rotariu, Georgie Popu, Georgie Sioica, Ioane Sioica.

---

**Brasiovu** 21 Augustu. **Concertulu de adiu** alu domnisiei virtuosu in violina Ludovicu Vist escecutatu in sal'a gimnasiului romanescu in favórea fondului gimnasiului cu diumetate venitulu, a recsitu intocmai de incantatoriu cá si celu de Iuni séra. Ambele au fostu in stare a ne straspune in nisce regiuni fericite, unde se vorbesce din anima descantatória, catra animi doritórie. Dlu Vist a doveditu prin sublimulu seu geniu in artea musicei si acum, ca renumele domniei sale, ce si'lu castigà in Romani'a prin reformarea, nobilitarea si generalisarea cantelóru nationale din Romani'a, se insaltia in splendórea sa de genialu virtuosu violinistu. Dea cà elevu absolutu alu conservatorelui din Viéu'a inca in etate de 17 ani fù angagiatu de principele Alecs. Ghica cà magistru de capel'a curtii, in care insusiri atatu prin purtarea sa cea simpatica, catu si prin prestatiunile sale cele geniale si castigà favórea tuturoru amiciloru artei acestei'a din Romani'a supta tôte regimele. Astadi producerea acestoru 2 concerte fù de ajunsu a mai castiga acceasi favóre si in midilocilu nostru, cá unu romanofilu deciso, care contribuesce la insaltirea acestei arte cu o ambitiune nationala. Technic'a dasle in adeveru ne su pusu in mirare, insotu dsa cá compositoriu violinistu genialu obtiene si la noi judecat'a secerata in criticele diornaleloru de Pariso. Viéu'a si alte capitale spre laud'a genialitatei sale. Dela noi cu deosebire pentru melodiele nationale, cu care ne au incantatu in 2 seri, vorbindu anima catra animi, secera si unu testimoniu de recunoscintia, fiinduca a lasatu o impresiune nationale incantatória in publiculu de facia, care nu incetà cu aplausele.

Monocordulu séu violin'a cu una struna (corda) a produsu unu efecto magicu in auditoriu. „Patri'a fericita“ si „Destulu, destulu-ajunge“, „Plci'a séu gorafiti'a“, „Dulce suferintia“ si tôte celelalte piese romanesci produse in aceste 2 concerte, care secerara aplause egomotóse, reclama cu efectulu seu la espresulu adio o dorire sincera de revedere d. Vist cu bravii sei fii. —

Romancele nationale cantate de 2 domnisióre romane, inca au secerat'u indoitele aplause ale publicului. Gratulamu parintiloru pentru fruptele cultivarei fiiloru si in artea, care remane omului socin fidelu si nedespartitu de mangaiere in viétia. — R

---

— Ból'a de vite ivita in Hermanu s'a latitu si la Tatrangu, la Rotbacu, incatu magistratulu a opritu comunicarea cu vite intre otarele respective.

— Caus'a controversa a bisericei S. Treime intre grecii renitenti a se supune dispositiuniloru ordinariatului gr. or. s'a spropiatu de finitu, pentrucea hotarirea ministeriale, cá si se se compléneze pe principiulu paritatii intre greci si romani, sosi si la magistratu si sub Nr. 12420 1868 se si impartasi atatu greciloru catu si romaniloru. Vomu referi mai pe largu despre totu decursulu acestei cause pana in momentulu de facia, candu speramu, ca cu totii voru fi insufletiti de spiritulu armoniei si voru repara concordi'a ce póte domina spre binele tuturoru intre crestinii de aceeasi religiune, care nu vre a sci de alta nationalitate separatistica in Austri'a si Ungari'a.

— Alta pornire religiósa. Faimosulu Rongo, care incepuse pela 1844 a forma catolicismulu germanu (Deutsch-Catholiken) vrendu a face biserica nationala, a facutu proseliti si in Viéu'a vr'o 4000, si acum apromise, ca va veni cu socii lui: Forster si Gschweidl sici la Brasiovu, cu cugetu de a uni diferintiele religiése intr'o singura credintia croita de ei, care pentru germani se fia lege nationale. Dupa Rongo siar face fiecare natiune legea sa nationale, apoi legea lui Christosu nu e lege nationala pentru jidovi numai, ci e lege ddiecésa generale pentru tôta ómenimea, atunci Rongo cu ai sei nu mai remanu crestini in sensulu legii lui Christosu. —

---

## Sibiiu in 18 Aug. n. 1868.

Din'a nascerei Maiestatei Sale c. r. apostolice se serbà astadi si in biseric'a parochiale gr. cat. de aici cu tôta pietatea si devotiunea. Parochulu resp. pre la 8 óre diminéti'a serbà cultulu divinu cu tôta solenitatea, carele tienù pana la 10 óre. Poporulu, fiindu totu odata si di de serbatoria adica: scaimbarea la facia a Domnului si Mantuitoriului nostru Iesus Christosu, ajunse in numeru frumosu, spre a asistá la servitiulu divinu. Dupa finirea cultului divinu, se inaltiara la tronulu tronuriloru si imperatolu imperatiloru, rogatiuni ferbinti pentru prosper'a, indelungat'a si fericit'a viétia a prea bunului nostru imperatoru, rege apostolicu si mare Principe, a scumpei sale auguste socie si mam'a popóreloru com si a intregei auguste case domnitórie. —

---

## „Romanii din Ungari'a si Transilvani'a.

„In decursulu septemaniloru din orma li se voru fi dechisu ochii maghiariloru, ca romanii din Ungari'a si Transilvani'a suntu pré resoloti, a'si eluptá posctiunea politica, ce le compete, si nu voiescu de locu a se indestuli cu sfarimatorele, ce cadu pentru ei de pre més'a lusuriósa a egemoniei maghiare. Romanii pretindu pentru sine dreptori egale cu ale maghiariloru, si totu acelesi folóse in privinti'a politica si in privinti'a dreptului de statu, dupa ce in acelasi modu, voiosi, gat'a la sacrificie si cu patriotismu au luatu asupra'si tôte sarcinele si detoriele statului, — ceea ce nu se póte dice despre maghiari — si inca si acum, cu tôte ca suntu neindestuliti cu situatiunea politica intr'unu grado atatu de mare, le pórta cu acceasi devotiune credintiósa detorintiei loru, prin care s'au destinsu romanii austriaci dela inceputu, care au documentatu-o la ocasiuni numerose si memorabili, si care li-a castigatu numele de onóre alu unuia dintre cele mai credintióse si loiale popóre ale monarchiei austriace.

Tienut'a barbatésca si conscientiósa a romanilora trebue se afle in tôte partile cea mai mare stima si recunoscintia si fratii nostri romani dincolo de Lait'a potu fi convinsi, ca si in tierile ereditarie, ca si alci in metropol'a imperiului simpathie mari insociescu lupt'a loru contra maghiarismului, ca pana in diu'a de astadi li se pastréza cele mai multiamitórie reminiscintie pentru acea epoca, in care, opunenduse terorismului separatistiloru astadi triumfatori, s'au pusu sub flamur'a multu persecutata a ideei imperiului austriacu. — Persevereze romanii in lupt'a pentru bunulu loru dreptu; nu separeze nici odata drept'a loru causa de caus'a imperiului, a carui cetatieni suntu ei, de si acesto imperiu in timpulu din urma s'a desplacatu in dóue parti; romanii se nu se intimideze prin maiestriele terorismului, cari se intrebuintéza in contr'a loru; parol'a loru se fia cuvintele poetului: et si fractus illabatur orbis, impavidum ferient ruinae!

Pronunciamentulu din Blasiu, devenitu acum obiectu alu celoru mai nedrepte si necorespundietórie persecutiuni din partea tribunaleloru, a contribuitu multu la acea, cá se dè de scire intregei Austriei precum si restului Europei, ca opusetiunea romanilora nu se va poté delatorá nici candu prin mesure pura administrative. Diurnalele maghiare ar' fi tacutu tacerea mortului despre cuprinsulu acestui pronunciamentu, pentrucá se smetiésca apoi opiniunea publica in modulu indatinatu, cumca romanii au pusu in scena una demunstratiune „daco romana“, si ei aru fi potutu esecutá cu atatu mai vertosu acésta manopera compromitietória pentru aspiratiunile adeverate austriace, loiali si patriotice ale romaniloru, ca redactiunile vienese nu tienu diurnale romane. Diurnalniu „Osten“ este indreptatitu dara a'si atribui meritulu adeveratu, cumca una traducere fidela a pronunciamentului din Blasiu a trecutu prin midilocirea sa, in mai multe diurnale nemtiesci si din aceste in tôta

diurnalistic'a straina. Toti aceia, cari s'au interesatu, au potutu se se convinga in modu autentico, ca romanii nu pretindu nimica, ce nu ar' servî spre intarirea si consolidarea monarchiei, ca ei nu ceru nimicu, la ce nu aru fi indreptatiti, ca ei respingu egemonî'a maghiara, pentruca ea este contraria statu interesuloru Austrisi, catu si interesuloru tuturoru popóreloru nemaghiare de dincolo de Leit'a. Tóte sagetile noi calumnie veninóse, carea cercurile maghiare o au totudeuna in bucatariula loru, au trasbuitu se cada, fara de resultatu, la acést'a la acést'a lamurire a adeverului; si astadi scie tóta lumea, ca romanii au demunstratu in unu modu elocinte si esplosivu pre Campulu Libertatii din Blasiu, de unu insemnetate istorica, nu numai pentru dreptarile loru autonóme, ci si pentru ide'a, deveuita istorica, a statuloi austriacu, cu carea stau si cadu nu numai dreptarile autonóme ale romaniloru, ci ale tuturoru popóreloru din monarchia. Noi damu importantia impregiurarei, ca romanii din Ungari'a si Transilvani'a vedu si reconoscu, cumca aici in Vien'a, unde multiamita lui Dumnedieu, punctulu de gravitate alu monarchiei este inca si acuma asiediatu fara stramutare, nu s'a indoitu si nu se indoiesce nici acuma nimene despre loialitatea si patriotismulu romaniloru, si cumca aici nu se póte nicidecum dori, ca romanii se se degradeze pana a fi eloti, cá cari nu aru potè fi nici una data unu radimu adeveratu alu unui statu constitutionale, basatu pre libertatea tuturoru popóreloru sale.

Deputatiloru romani in diet'a din Pest'a le gratulamu sinceru pentru resolutiunea, cu care spera causa'a popóreloi lorn in fasci'a unei maioritati ostile si fara de respectu. De asupra diurnaleloru spendiura asbi'a lui Damocle, a unei legislatiuni dragonice, care in Transilvani'a se sierbesce si cu avertisementu. Diurnelele stau intre alternativ'a numai de a semnalisá adeverulu, séu de a se espune mortii sigure. Deputatii inse nu sunta impedecati prin nimicu, a spune adeverulu deplinu de repetite ori, si a descrie situatiunea asia, precum este. Deputatii trebue se faca intrebointiare deplina de imunitatea juristica, care e asigurata cuventului parlamentariu; pre deputati se nu'i confunde strigatele si sbieratele maioritatii deakiste. De diece ori invinsi prin votari si sbierari, a unspredieces óra se se redice éra si se repetiésca de non plansorile cele vechie. Poterea adeverului e mare, si cuventulu liberu e neresistibilu; guvernele cadu si sistemele politice se nimicescu dinsintea lui. Minoritatea cea mai mica póte face minuni, déca 'si inaltia vocea cu curagiu si resolutiune. Minoritatea are lipsa numai de una arma si acést'a e, a pronunciá cu constantia si neintrerupta naintea forului Europei civilisate nedreptatirile eclatante, cari se comitu. Aceea n'aru fi causa drépta pre care aru parasí o insusi poporulu si; aceia n'aru fi patrioti adeverati, pre cari preponderanti'a momentana a contrariloru i aru potè seduce, se taca descuragiati, unde trebue se vorbésca si se rechiame cu voce inalta si cu resolutiune dreptulu, ce se denéga loru si poporului loru. —"

„Der Osten" d. Feder."

---

UNGARI'A. Ne reintórcemu la sied. din 29 Iulie. Dn. **Avramu Tincu** dupa cu-rente face o interpelatione premitendu aceste:

Suntu dóue lune, de candu 'mi lusi libertate a adresa domnului ministru alu cultelorn una interpelatiune, fara cá se fiu avutu onórea de a primí respunsulu asteptatu, nici chiaru pana astadi.

Cu tóte acestea mi-iau libertate a adresá una nóua interpelatiune. Scopulu meu d'anteiu a fostu sustienerea gimnasiului de statu din Sibiiu; scopulu meu de acuma este cá, pana ce acestu gimnasiu va fi in vigore, renumele seu celu bunu pana acuma se nu se miesioreze.

Gimnasiulu de statu din Sibiiu are unu profesore, anume Dier, carele, precum se vede, este menitu de providintia ca, sub pretestulu propagarei maghiarismului, se comita, in oficiu si afara de oficiu, scandale si imoralitati. (Strigari sgomotóse: Ast'a n'are locu ací!) Si nu numai ca nu este impedecatu prin guvernu in procederea sa scandalósa, ba, ce e mai multu, este chiaru incuragiatu, póte din prepusulu ratecitu, ca propagarea maghiarismului este ertata ori in ce modu, adica chiaru si pre daun'a moralitatii (sgomotu mare). Pentrucá onorabilea camera se se póta convinge despre acést'a, 'mi voiu luá libertatea de a presentá cateva momente din trecutulu profesorului Dier. (Sgomotu. Strigari: Ast'a nu e de lipsa! Acest'a e unu abusu! Ast'a nu se póte sufer!) Onor. camera, eu nu potu motivá interpelatiunea mea altmintre, de catu presentandu fapte. (Ast'a ar' fi premultu!)

Presiedintele: Incatu se va tiené de obiectu, camer'a nu póte impedecá propunerea.

Tincu: Ast'a inca se tiene de obiectu, pentruca . . . (Strigari sgomotóse: Ast'a nu se tiene de obiectu! Cogetu, unde esti!). Mi voiu luá libertatea de a presentá, cu concessiunea camerei, cateva momente. (Strigari: Nu potemu se lu ascultamu! Asia ceva nu se póte sufer!). In 1859, pre candu Dier servîa in Ungari'a, cá vicedirectore gimnasiale, tractarea lui cu profesorii a fostu statu de nelegale, catu acestia au cerutu in contra lui actiune disciplinaria. Concedendause actiunea, in urmarea acesteia locutiemintî'a din Casovi'a respunse sub Nr. 7221/537 cu privire la acestu profesore, urmatórîele: „Man erwartet, dass Dier den Inhalt des Erlasses beherzigen, künftighin in versöhnlicher Weise vorgehen und zu rügenhaften Vorfällen keinen Anlass geben werde, und die gestörte Harmonie im Lehrkörper wieder herstellen werde." (Sgomotu mare neintrerupto.)

Tutu in acelu iasi anu i se intentá actione disciplinaria din cause, ca in timpulu prelectiuniloru a rusinatu pre una femeia. (Strigari sgomotóse: La ordine! La ordine! Ast'a e una procedere, ce vatema pre deputatu! Adresé'za te catra ministeriu si nu propune aici asemene lucruri!)

Presiedintele: Rogu pre domnulu deputatu ca, tienendu inaintea ochiloru demnitatea camerei, se binevoiésca a vorbí cu respectulu cuvintiosu. (Aprobare.) Se nu insolte camer'a, ci se'si implinésca detorinti'a. (Aprobare sgomotósa.)

Tincu: Onorabile camera, ertati'mi, eu disei acum, ca nu potiu vorbí la obiectu, déca nu voiu memorá acestea. Guvernulu a favorisatu acestui profesore, si pentru cá se dovedesca ca procederea guvernului a fostu nedrepta, voiescu a presentá fapte. (Ast'a nu se tiene de ací.)

Presiedinte: (Clatesce clopotielulu.) Binevoiesce a presentá interpelatiunea, guvernulu va respunde.

Tincu: Ertati'mi, inse déca nu este permisu a vorbí nici chiaru la interpelatiune. (Este permisu, dar' nu in asemene modu!), nu voiu vorbí, nici voiu presentá interpelatiunea; dar' me rogu se se iè spre cunoscintia, ca nu mi-a fostu permisu a vorbí. (Contradiceri sgomotóse. Strigari: Nimeni nu impedece libertatea cuventului inse nu vorbí in asemene modu!)

Presiedintele: Binevoiesce a motivá interpelatiunea cu respectulu detoritu demnitatii camerei. (Aprobare viua.)

Tincu: Presentandu fapte ce am observatu respectulu cuvenitu; eu nu am fabricatu aceste fapte, ci le-amu propusu, precum sunta intr'adeveru.

Notariulu Emeric Csengery cetesce urmatórî'a

INTERPELATIUNE

catra ministeriulu cultelorn:

„Are guvernulu cunoscintia, cumca unu profesore alu gimnasiului de statu din Sibiiu, cu numele Dier, carele afara de acesta cà nu e capabile de a respunde oficiului seu, acesta ce insusi a marturisitu adese ori, a miesiorata prin portarea sa scandalósa si necuviintiósa pentru oficiulu seu. (Strigari: Ast'a n'are locu ací! Adresé'za te catra ministeriu) renumele bunu de pana acuma alu acestui institutu? ca prin prelectiunile sale imorali si relative la bólele numite secrete (Strigari sgomotóse: Cogetu, unde esti! Ast'a nu se póte sufer! Acest'a nu e lucru parlamentariu!) a descuragiatu tenerimea? cumca mai de multe ori intrég'a clase nu a voitu a se infaciosia la prelectiunile lui? Apoi, cumca prin portarea sa necolegiale a agitatu in contr'a sa, spre cea mai mare dauna a progresului scientificu, statu pre corpulu profesorale catu si pre junimea studiósa? (Strigari viue: Propune acésta aicea, in presa! Inse elu voiesce a se subtrage dela procesulu de presa, ast'a e cau'a ca elu propune tóte acestea in dieta!) Si, cunoscendu tóte acestea, are onor. d. ministru intentiunea de a face despasetiunile necesarie pentru delaturarea acestui reu?"

Sam. Bonis infrunta, ca nu s'a observatu respectulu casei.

Tincu nu recunósce a fi vatematu demnitatea casei si protestéza in contra unei astfelin de presupuneri. Apoi urméza ordines dilei.

— Apucamu mai incolo érasi sirulu siedintieloru. In siedinti'a din 4 Augustu totu in obiectulu proiectelorn pentru sperarea tierei, intre ceilalti oratori, M. Jokay ne descopere politic'a ce o aveau maghiarii in 48, dicundu, ca déca s'aru fi lassatu mana libera maghiariloru, a inverti arm'a, astadi nemtii si maghiarii ar' fi domni preste tóte costiunile si preste pacea européna, pentruca in Oriente ar' fi lucrata armat'a maghiara si in spatu cea austriaca si atunci? — era lupulu catielu si barn'avitielu, si in fine primesce proiectele.

S. Miletits dechiara, ca simtiesce intocmai cu cele dise de deputatulu Romanu. In fine se primesce proiectele cu 235 votori in contra la 43. Absenti erau 120, 2 abtienuti, si presiedintele n'a votatu.

In siedinti'a din 5 Augustu se propune proiectele bugetarie. Se decide cá se se tiparésca si impartiésca, cá se fia primulu obiectu de desbatere, dupa readunarea dietei. Dupa acést'a urmá desbaterea speciala a proiectului de inarmare, care s'a continuatu si in siedinti'a din 6 Augustu, in care la interpelarea lui Somsich despre desfiintiarea diecimei vinului, respunde min. Horváth, ca proiectula se va presentá catu mai curendu. Teleky intrébа, candu se voru denumi in Transilvani'a asesorii tribunaleloru orbariale? — Horváth respunde, ca in prim'a Octobre, voru intrá in activitate numitele tribunale; Gorové resp lui Rádsy, ca va presentá proiectulu despre psdori, candu 'lu va potè camer'a pertractá. —

**Mauritiu Perczel,** fostulu generalu de honvedi, a pusu capacelu la tóte cuventarile tienute in cas'a honvediloru. Elu cá honvedu dise, ca representantii natiuniloru in dieta, sunta pretestulu deslegarei causei natiunalistilloru, se falesca cu sprigiunlu in Rusi'a(?) si amenintia mereu cu repetirea lui 48 si cu nimicirea ecsistentiei natiunei maghiare; si apoi adauge: „asia dara trebue se ne **inarmamu** si se ne pregatimu, cá in casu, candu nu am potè amorti si capacitá pre respectivii cu argumentele dreptatii (cá tunea 'n sacu?) se avemu si arm'a la mana". Si mai in diosu dechiara, ca pana va fi unu maghiaru pre fasci'a pamentului, nu va recunósce, decatu numai un'a natiune politica, numai un'a patria, si acést'a esclusive cea maghiara; respinge dara pretensiunile aceloru deputati, cari se incumata a numi pre romani si pe serbi cá natiune. Le vele (diosu cu elu) nu s'a strigatu. —

---

## Cronica esterna.

ROMANI'A. Serbatórea dilei onomastice a imperatului Napoleonu III. s'a serbatu in 4 Augustu in biseric'a rom. cat. din Bucuresci cu mare ceremonia in fiinti'a de facia a ministriloru Romaniei, cari siedeau de una parte si barbatii consulatului Francisi de celelalta partea bisericei. Pre strate erau insirate unu divisionu de garda si unu batalionu de armata de linia. Dupa cultulu ddieescu ministrulu insarcinatu de Domnitoriulu, insocitu de unu oficiru superioru in trasur'a de gala a curtiei cu ceremonialulu usitatu s'a dusu a face felicitare oficiala la consulatulu Francisi si tienú urmatoriulu discursu:

„Domnule aginte!

Aniversarea dilei onomastice a Maiestatei Sale, Imperatórele Francesiloru, este o di de serbatóre pentru natiunea romana, care nu va uitá nici odata, ca numai Francisi si Imperatórelui seu datoresce puterea, care a reinviat'o si facut'o se redevie o natiune suverana.

Guvernulu Altetiei Sale Serenisime Carolu I., principele Domnitoriu alu Romaniei, ve róga, prin organulu meu, dle aginte, se binevoiti a presentá Maiestatei Sale imperiale, sentimentele si asecurarile de recunoscintia ale Romaniloru pentru prosperitatea dinastiei Sale."

Dupa ce dn. ministru alu justitiei termina cuventulu, dn. Hory ei respunse in terminii urmatori:

„Me simtu ferice pentru urarile, ce Mari'a Sa Domnitoriulu Carolu I. si guvernulu seu face pentru Franci'a si Imperatorele ei, si le voiu supune la pitiórele tronului imperiale."

— Drumulu de feru dela Galati la Romanu s'a inceputu a se cladi si se speréza, ca la anulu viitoriu diatanti'a acesta va fi gata. —

— La serbarea dela Panteleimonu, dupace Domnitoriulu a deposu actulu de fundatiune cu alte documente, portrete si fotografie ale fundatoriloru si alu M. Sale, precum si ale parintiloru M. Sale si adresele de multiamita pentru ospitalitate ale societatiloru internationale de ajutoriu mutuale, legate cu pandlice tricolorie si asiediate in cilindru de plumbu si min. de interne le a pusu in sgiabulu sapatu in pétra unghiului, si dupa finirea ceremonici punerii petrii fundamentale la scóla agronomica, la prandiulu datu de Efori'a spitaleloru se redicà toastulu primu de D. C. Cantacusinu pentru Domnitoriulu, apoi d. G. M. Ghica redicà pe celu urmatoriu:

„Mari'a Ta!

Diu'a de astadi imi face o indoita bucuria, ca-ci cà descendinte alu fundatoriloru acestoru stabilimente de binefacere vediu astadi realtiandose acestu edificiu, prin Mari'a Vóstra, ale carui sentimente de patriotismu si generositate v'au indemnatu de a continuà astfelu dorintiele stramosiloru mei.

Pe unde Mari'a Vóstra trece, prea Inaltiate Dómne, templele cadiute in ruina se realtia, edificiele de binefacere se reconstruescu, astfelu cà bunatatile M. Vóstre se revarsa preste totu locuiu. Fia cà cerulu se ve ajute a ajunge si a conduce tiér'a la tient'a de prosperare la care aspirati!

Se traiesci Mari'a Ta!"

Dupa acestea M. Sa, in urarile entusiaste ale conmesanilloru, a redicatu celu din urma toastu in memori'a fundatoriloru. —

---

## Post'a nóua.

Ceea ce semnalise diurnalele de atata timpu, cumca la serbarea onomastica a imp. Napoleonu III. se va trage o perdea de pe asconsulu evenimenteloru, pentru care se pregatescu cu totii armandose si rearmandose pe intrecute, a remasu pe diosu, fiinducа cu nici la reviulu celu mare tienutu in 14 nici in 15 Aug. n'a ormatu nici o manifestare. Nici imperatulu n'a primitu pre diplomati, nici demonstratiuni de resebelu séu de libertate n'au esitu la lumina. Poporulu a serbatu 15 Aug. cà si de altadata cu petrecerile sale. Er' la reviulu din 14 fù primitu imperatulu de catra poporu, garda si ostasime cu vivate calduróse.

Intalnirea regelui Prusiei cu imp. Rusiei la Schwalbach a datu ocasione diurnaleloru a improspetà ecsistinti'a unei aliantie intime. —

In Spani'a regimulu reginei devine pe di ce merge mai isolatu. Partitele s'au contopitu intr'o partita mare liberala si se crede, ca o nóua prorumpere de revolutiune va fini cu detronarea reginei. —

In Orientu nu s'a stramutatu situatiunea intru nimica. Cretanii totu continua a combate pe turci, si acum au trimisu unu decretu la regin'a Anglici, ca fara alaturare la Greci'a ei nici odata nu voru fi multimiti. — Greci'a totu arméza, decandu camer'a si a aratatu simpatiele catra fratii loru cretani. —

---

## Varietati.

— **„Transilvani'a"** in Nr. 17 din 15 Augustu coprinde urmatóriele: Unu articulu prea interesantu „Despre medicina cu respectu la poporulu romanescu". „Din actele societatii „Transilvani'a" pentru ajutoriulu studentiloru romani din Transilvani'a si partile ei". „Clio", continuatiunea decumenteloru istorice. Continuatiunea din „Constantinu Brancovanu" etc., si in fine protocolulu siedintiei lunarie a comitetului asociatiunei trans. rom. —

— **„Albin'a Pindului"**, redigesta de D. G. H. Grandea, aduce in Nr. 4 din 1 a Augustu 1868 in fruntе urmatórea declaratione: „Domnulu Romaniloru, — in anima carnia este atata de viu dorulu pentru insintare, cultura si marirea nationei, — a binevoitu a incuragia acésta gazeta cu prenumerarea Mariei Sale". Urméza si mai multi art. de interesu.

Noi din partene bineventamu esirea in viatia a acestei foi si ei dorimu o vistia lunga plina de resultate stralucite. Din Nr. 3 si 4, care ne sosira putemu vedé, ca „Albin'a Pind." este condusa de aspiratiuni nobili, pe care déca le va ajunge cinedemu, ca si va implini misiunea. —

— (Scorta notitia despre istori'a Romaniei.) Asia titulédza d. Vizanti tes'a sa ce a sustienut'o la universitatea de Madridu, primindu gradulu de licentiatu la facultatea de filosofia si litere. Opulu intregu numera 86 de pagine, éra partile principali suntu: Notitia geografica. Cucerirea Daciei si colonisarea ei de imperatulu Traianu, organisatiunea. Nationalitatea romana si vicisitudinile ei pana la inceputulu secolului de astadi: a) Invasiunea barbariloru, ducatele si republicele romane. b) Imperiulu romano bulgaru. c) Fundatiunea principateloru Moldavi'a si Valachi'a, luptele loru cu turcii si alte popóra vecine. d) Tractatele intre Turci'a si Romani'a si spiretulu loru. e) Vatemarea tractateloru. Influintu'a Rusiei si Austriei in Orientu. f) Principatulu Transilvani'a. Resbelulu cu hunii. g) Luptele contra ungururoru, tractatulu cu casa'a de Habsburg. Regeneratiune: 1) Maghiarii si Fanariotii. Horia si Vladimirescu etc. Asia continua opulu pana in diu'a de astadi la dualismulu actualu, contienendu unu conspectu generalu despre istori'a si sórtea de facia a romaniloru din tóte tierile. Unu asemene opu, in parerea nóstra, traducendulu intr'unu stilu romanescu populariu, ar' poté servi pré bine scólele poporale cà legendariu de istoria nationala. De s'ar primi idee'a, nu ne indoimu ca d. Vizanti l'ar prelucrá.

— (Drumu de feru dela Clusiu la Gheri'a.) Br. Bánffy, S. Gajzágo si D. Biasini, au capetatu licentia a face pregatirile pentru cladirea unui drumu de feru cu caii, dela Clusiu la Gheri'a.

— (Date statistice.) Renumitulu statisticu profesorulu Brachelli a publicatu unu opu nou, basandose pe datele cele mai nóue. Dupa densulu, nationile in monarchi'a austro-ungurésca suntu asia:

| | |
|---|---|
| nemti | 8,783.000 |
| cechi, moravi si slovaci | 6,512.400 |
| poloni | 2,380.000 |
| ruteni | 2,985.000 |
| sloveni | 1,203.600 |
| croati si terbi | 2,916.000 |
| maghiari | 5,400.800 |
| romani | 2,884.000 |
| italiani, friauli si ladini | 589.100 |
| ovrei | 1,121.100 |
| tigani | 152.800 |
| bulgari | 26.500 |
| armeni | 17.000 |
| albani | 3.500 |
| greci si tiutiari | 3.100 |
| diverse semintii | 3.700 |
| Sum'a | 34,983.000 |

— (Pacura.) „Pesti Napló" ni spune ca la Boiti'a (in Transilvani'a) s'a descoperitu pacura. — „Alb."

Dupa scirile primite in „S. B." dela contumacia se rectifica acésta scire, ca urmele de petroleu au disparutu, indata ce s'a sapatu mai adanciu, unde s'a datu de bicasi de putitóa. —

— Hotii si lotrii de drumu cu pusci cu acu. In comitatulu Castriferu in Ungari'a de susu langa Lait'a, o banda de lotri provediuta cu pusci cu acu depradésa averile locuitoriloru paciuiti. Comitatulu a decisu dar', cà se provéda si pe pandurii comitatului cu pusci cu acu si cu impiotur'a pe din derepto; acum decomandata inse, fiindu etrimitorati, decidu, se córa ostasime, cà acésta se procéda a urmari band'a de lotri.

— Una óra de Aradu inca fù intempinatu unu negutiatoriu (din Battonye?) pe drumulu tierei, fù despoiatu de avere, ma si vulneratu fórte periculosu.

— (Adapare cu veninu.) In Vien'a una muiere, veduva Kaiser din desperare, ca vre se joce rola de avota fara a fi, dupace si mancà cojile cu unu maioru si unu baronu, dela cari mai capatà vreo 3 fii, in fine ajungundu a nu mai avé nici o para, vediendose parasita, indesperare adapà cu veninu pe bunas'a de 76 ani si trei fii si sei dimpreuna cu pe sene. Infricosata fapta, la care a impinsu visti'a cea destramata si multu pecatósa a ambitiunei femeesci, celei nesatiése de a juca pe contesa si pe avota.

— La societatea de pusecatori, tirulu din Vien'a Romani'a inca fù representate prin 30 de insi. Afara de d. Sc. Ghica se afiá si dd. Brailoiu si Cornescu. Ei intrara in adeveru suptu flamur'a si colorile nationali romane. Candu intrara in sala fura primiti cu „Hoch" se traiésca, ér' ei respunsera: „Se traiésca Romani'a!"

— In Turinu a deatu teatrulu celu mare Alberto Nota din osau'a unei dame, care apropiandose pré tare de o luminare incepù si arde rochi'a si alergandu afara incepura si nesce decorari cu chartia a arde in laintru, de unde se incinse focu'u, incatu remasera numai parétii. Grigia pentru dame de a se feri de pericole. —

— Regin'a Angliei insocita de ministrulu de esterne calatorésce prin Parisu catra Suietior'a. In Parisu fù primita de catra imperatés'a Eugeni'a, ca-ci imperatulu n'a potutu se'si intrerumpa scaldele ce le face la Plombières. Resocialii din Candi'a in desperarea loru s'au adresatu reginei se'i spriginésca in ajungerea scopului loru nationalu. Despre acésta adresa insciintiéza telegraulu de astadi. Cine scie candu va sosi adres'a la man'a reginei si candu se va otarf déca Mai. Sa va petrece timpu mai lungu pe continentu. — (Alb.)

— Numerulu limbeloru si alu dialecteloru ómenimei intregi:

In Asi'a intrég'a suntu 937, in Afric'a 226, in Europ'a 587, in Americ'a 1264. Limbele si dialectele din mai multe insule inca nu suntu cunoscute; asia numerulu limbeloru si dialecteloru se ia in dilele nóstre cu 3014. Acésta cifra cuprinde in sine cea mai grea sententia de judecata asupra acelora ómeni, carii isi voru fi pusu vreodata in minte, séu isi voru pune de nici insinte, cà se faca a se perde cele mai multe limbe si a se adopta de catra ómenimea intréga numai cateva, com amu dice privilegiate. Cu totulu altuceva ar' fi, déca s'ar pune intrebarea asia, cà se se invente un'a limba universala pe care se o póta invetiá cu inlesnire fiecare omu pre langa a sa, buna óra precum este music'a. Intru adeveru ou incependu dela filosofii Descartes, Leibnitz, Rousseau, Chabanon, Nodier, pana la Olivet, multi isi batura capulu, pentrucà se afle un'a limba universala. In dilele nóstre dn. Sudre isi sacrificà anii vietiei sale dela 1829 pana la 1863 meditandu si plasmoindu asupra sciintiei despre un'a limba universala, séu precum o numescu altii, limba musicala. Dn. Sudre crede ca ar' fi aflatu chiele pentru un'a limba universala si ca acelea aru fi numai siepte, adica: do, re, mi, fa, sol, la, si. Cu acestea 7 note din gamma s'ar poté formá tóte trei limbele omenesci, adica cea vorbita, cea scrisa si cea muta séu mimica. Celu pucinu asis credu adoptii dlui Sudre. Speramu ca filologii nostrii ne voru da si in acésta directiune invetiatur'a dorita. Ide'a in sine este sublima; viitoriului îi remane reservata esecutarea si practica. — „Trans."

---


Nr. 2249/2148, 1868. 1–3

## CONCURSU.

Fiinduca concursulu pentru vacant'a statione de unu docente la scól'a romana greco-catolica din libera regia cetate Aradu, escrisu pe terminulu de 8 Iuliu a. c. au remasu fara resultatu, totu acelu concursu se prolongesce acum pana in 8 Sept. 1868.

Acésta se aduce la cunoscinti'a publica cu acelu adausu: cumca toti acei, cari doresc a castiga statiunea de docente susu memorata, au de asi tramite petitiunile sale intarite cu atestate demne de credintia si legalisate despre relatiunile personali, despre gradulu culturei si despre scinti'a ce o posedu in limb'a romana si maghiara precum si despre servitiale facute pana acum, celu multu pana in 8 Septembre a. c. la comunitatea orasiului acestu'a.

Cu statiunea acésta de invetiatoriu pune in concursu se afla impreunata unu salariu anuala de 400 fl. si cortelu naturalu.

Acésta se aduce la cunoscinti'a publica cu adausu, ca din partea adunarei comune se insciintieze, cumca ea doresce, cà concurentii se se presenteze mai inainte in persona.

Datu in Aradu din partea comunitatei orasiului din siedinti'a tienuta in 10 Augustu 1868.

Comunitatea liberei regiei cetati Aradu.


---

Cursurile la burs'a in 21 Aug. 1868 sta asia:

| | | | |
|---|---|---|---|
| Galbini imperatesci | — | — | 5 fl. 48 cr. v. |
| Augsburg | — | — | 113 „ 50 „ |
| London | — | — | 115 „ 50 „ |
| Imprumutulu nationalu | — | — | 58 „ 20 „ |
| Obligatiile metalice vechi de 5 % | | | 58 „ 30 „ |
| Actiile bancului | — | — | 723 „ — „ |
| „ creditului | — | — | 209 „ 50 „ |


Redactoru respundietoru
JACOBU MURESIANU.

Editiunea: Cu tiparitulu lui
JOANE GÖTT si fiiu HENRICU.